06/04/2020

Η Χάγη “δικαιώνει” τα ελληνικά σχολεία στη Β. Ήπειρο

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Η αλβανική κυβέρνηση τον Απρίλιο 1933, δια του άρθρου 206 του αλβανικού Συντάγματος, απαγόρευσε τελείως την λειτουργία όλων των ιδιωτικών σχολείων. Στα ιδιωτικά σχολεία η αλβανική κυβέρνηση συμπεριέλαβε και τα σχολεία της Ελληνικής Εθνικής Μειονότητας. Με αυτή την απόφαση η Αλβανία επιδίωκε να απαλλαγεί οριστικά ως κράτος από τη χρήση της ελληνικής γλώσσας στις περιοχές της Βορείου Ηπείρου.

Ως αντίδραση σε αυτή την πρόκληση του αλβανικού κράτους οι Έλληνες Βορειοηπειρώτες, το Δεκέμβριο του 1933 ιδρύουν στο Αργυρόκαστρο τη «Νέα Φιλική Εταιρεία». Σκοπός της «Νέας Φιλικής Εταιρείας», ήταν να ενθαρρύνει την Εθνική Ελληνική Μειονότητα και να την προετοιμάσει για τους μελλοντικούς αγώνες κατά των Τιράνων και την εκ νέου αναγνώριση των διεθνώς αναγνωρισμένων σχολικών προνομίων της μειονότητας. Η οργάνωση αυτή λειτουργούσε τότε στα πρότυπα της «Φιλικής Εταιρείας». Με σύνεση, απόλυτη πειθαρχία και με άκρως μυστικότητα κατάφερε με τις τοπικές εκλογές να ελέγξει την τοπική εξουσία στην περιοχή της Ελληνικής Μειονότητας. Σε κάθε χωριό υπήρχε και ο τομεάρχης που είχε αναλάβει την οργάνωση των Ελλήνων Βορειοηπειρωτών. Ιδρυτής και ηγέτης της «Νέας Φιλικής Εταιρείας» ήταν ο Βασίλειος Σαχίνης.

Στις 10 Σεπτεμβρίου 1933, οι τομεάρχες της «Νέας Φιλικής Εταιρείας» συγκεντρώνονται κάτω από πλήρη μυστικότητα στη Δερβιτσιάνη, όπου αποφάσισαν πως έως ότου η Κοινωνία των Εθνών επιληφθεί του σχολικού ζητήματος, ο αγώνας θα έπρεπε να συνεχιστεί.

Έτσι αποφάσισαν την κήρυξη σχολικής απεργίας. Οι Έλληνες μαθητές στη Βόρειο Ήπειρο, μετά την απόφαση της «Νέας Φιλικής Εταιρείας», αρνούνται να προσέλθουν στα αλβανικά σχολεία και το καθεστώς των Τιράνων απαντά στην απεργία με διώξεις κατά των οργανωτών, με τρομοκρατία, συλλήψεις και εκτοπισμούς δασκάλων και με βασανιστήρια.

Στις 18 Σεπτεμβρίου 1933 άρχισε από τους Βορειοηπειρώτες, ο σταδιακός απεργιακός σχολικός αγώνας. Μέχρι τις 25 Σεπτεμβρίου είχαν απεργήσει όλα τα ελληνικά σχολεία της Βορείου Ηπείρου. Ούτε ένας μαθητής δεν προσήλθε να εγγραφεί στα μητρώα των σχολείων ως ένδειξη διαμαρτυρίας κατά της αλβανικής κυβέρνησης και του βασιλιά Ζώγκου για το κλείσιμο των περισσοτέρων ελληνικών σχολείων στη Βόρειο Ήπειρο.

Στις 2 Ιανουαρίου 1934, οι τομεάρχες της «Νέας Φιλικής Εταιρείας» συγκεντρώνονται και πάλι στο Αργυρόκαστρο, όπου και αποφασίζουν ότι ήρθε η ώρα να προσφύγουν οι Έλληνες Βορειοηπειρώτες στην Κοινωνία των Εθνών όπου θα καταγγείλουν την Αλβανία για το κλείσιμο των ελληνικών σχολείων.

Έως τις 23 Ιανουαρίου συγκεντρώθηκαν πάνω από τριάντα χιλιάδες υπογραφές Βορειοηπειρωτών που επισυνάφθηκαν στο υπόμνημα και εστάλησαν στην Κοινωνία των Εθνών.

Στις 5 Απριλίου 1934 κοινοποιείται προς την αλβανική κυβέρνηση, από τον γενικό

γραμματέα της Κοινωνίας των Εθνών, η προσφυγή των Βορειοηπειρωτών προς την Κοινωνία των Εθνών κατά της Αλβανίας, για το σχολικό ζήτημα.

Στις 14 Ιανουαρίου 1935 με υπόμνημα του εκπροσώπου της Ισπανίας ζητείται η συμβουλευτική γνώμη του Διεθνούς Διαιτητικού Δικαστηρίου της Χάγης ως προς το σχολικό ζήτημα που προέκυψε στην Αλβανία με την απόφασή της να κλείσει τα ελληνικά σχολεία.

Στις 21 Φεβρουαρίου 1935 από τον αντιπρόσωπο της ελληνικής κυβερνήσεως Γεώργιο Λαγουδάκη υπεβλήθη στο Δικαστήριο της Χάγης υπόμνημα με τις απόψεις αυτής για το σχολικό ζήτημα που είχε προκύψει στη Βόρειο Ήπειρο.

Στις 6 Απριλίου 1935 το Διαρκές Δικαστήριο Διεθνούς Δικαιοσύνης της Χάγης με πρόεδρο τον Άγγλο Sir Cecil James Barrington Hurst, εξέδωσε τη γνωμοδότησή του πάνω στην προσφυγή των Βορειοηπειρωτών κατά της Αλβανίας. Η απόφαση καταδικάζει την Αλβανία για το κλείσιμο των ελληνικών σχολείων και την υποχρεώνει ώστε να λειτουργήσουν ξανά τα ελληνικά σχολεία. Η απόφαση αυτή ήταν μια δικαίωση του αγώνα των Βορειοηπειρωτών για το σχολικό ζήτημα.

Στις 23 Μαΐου 1935 ο αντιπρόσωπος της Ισπανίας ανακοίνωσε στο Συμβούλιο της Κ.Τ.Ε. δήλωση της αλβανικής κυβέρνησης μέσω της οποίας υιοθετούσε την απόφαση του Δικαστηρίου της Χάγης ζητώντας όμως παράλληλα αναβολή ως προς την εφαρμογή της.

Στις 30 Αυγούστου 1935 η Αλβανία, προς συμμόρφωση με την απόφαση του Δικαστηρίου της Χάγης, υπέβαλε στην Κοινωνία των Εθνών σχέδιο κανονισμού για την ελεύθερη λειτουργία των σχολείων της Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας.

Στις 23 Σεπτεμβρίου 1935 γίνεται δεκτός από το Συμβούλιο της Κοινωνίας των Εθνών με πλήρη ομοφωνία ο κανονισμός που είχε υποβάλει η Αλβανία για το θέμα της ελεύθερης ελληνικής παιδείας για την Εθνική Ελληνική Μειονότητα στη Βόρειο Ήπειρο.

Η όλη διαδικασία και η τελική απόφαση δικαιώνει τους Βορειοηπειρώτες στο θέμα της παιδείας και υποχρεώνει τους Αλβανούς να επιτρέψουν την ελεύθερη λειτουργία των ελληνικών σχολείων.

Μετά το Πρωτόκολλο της Κερκύρας, η απόφαση του δικαστηρίου της Χάγης, ήταν η δεύτερη μεγάλη διεθνής νίκη του Βορειοηπειρωτικού Ελληνισμού.

(Από άρθρο του Κώστα Ζαφειράτη στην εφημερίδα ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ)
Πηγή: Himara.gr | Ειδήσεις απ’ την Βόρειο Ήπειρο